

Debat: és diners el bitcoin? Les tres funcions posades a prova

Debat estructurat que sotmet el bitcoin a les tres funcions dels diners estudiades a la unitat —mitjà de pagament, unitat de compte i depòsit de valor— en lloc de discutir si és bona o mala inversió, amb el cas d'El Salvador i l'euro digital damunt la taula.

DURADA

55 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

grup classe dividit en tres equips + moderació

UNITAT 10

Sistema financer, diners i banca

MATERIALS

- Targetes de rol (Sí que són diners · No són diners · Banc central avaluador)
- Fitxa amb les tres funcions dels diners i una columna buida per funció per a emplenar durant el debat
- Fitxa del cas El Salvador (curs legal el 2021, retirada del caràcter obligatori el 2025) i una nota sobre el projecte d'euro digital del BCE
- Cronòmetre projectat

ENCAIX CURRICULAR · Sabers C.5, A.4 · Comp. específiques CE5 · Comp. clau CCL, CD, CC

Plantejament

Preguntar a classe si el bitcoin és una bona inversió garantix una discussió animada i sense cap contingut de la unitat. Preguntar si **són diners** és una altra cosa: obliga a agafar les tres funcions del manual i aplicar-les una per una a un cas que el manual no porta.

Eixe és tot el disseny d'esta activitat. No es debat sobre preus ni sobre si pujarà: es debat si servix com a mitjà de pagament, com a unitat de compte i com a depòsit de valor. I el veredict pot perfectament ser «en una funció sí i en dues no», que és la resposta més interessant i la que el format permet assolir.

Les tres funcions i les preguntes que obrin

FUNCIÓ	QUÈ EXIGIX	PREGUNTA QUE CAL RESPONDRE AMB DADES
Mitjà de pagament	Que te'l accepten en pagar	En quants comerços de la teua ciutat pots pagar amb bitcoin? Quant costa i quant tarda una transacció?
Unitat de compte	Que els preus s'expressen en ell	Hi ha algun país on els sous, els lloguers o els menús es fixen en bitcoin?
Depòsit de valor	Que mantinga el poder de compra	Quant ha variat el seu preu en els últims dotze mesos? Servix per a guardar els diners d'una entrada de pis a sis mesos vista?

Objectius didàctics

- Aplicar les tres funcions dels diners a un actiu real en lloc de recitar-les.
- Distingir «ser diners» de «ser un actiu financer» i de «ser una bona inversió».
- Argumentar amb dades verificables i no amb expectatives de preu.
- Situar l'euro digital i el bitcoin en la mateixa discussió, veient quin problema resol cadascun.

Passos

- 1. Repartiment de rols (5 min).** Tres equips. *Sí que són diners*: complixen les funcions prou per a comptar com a tals, i l'euro tampoc les va complir sempre des del primer dia. *No són diners*: és un actiu especulatiu que falla just on més importa. *Banc central avaluador*: no debat, emplena la fitxa de les tres funcions amb el que senta i dicta veredictes per separat en cadascuna.
- 2. Preparació (15 min).** Cada equip prepara un argument **per funció**, amb almenys una dada verificable, i anticipa l'objecció més forta. Prohibit usar com a argument l'evolució del preu tret que siga per a la funció de depòsit de valor.
- 3. Ronda per funcions (18 min, 6 min per funció).** Es debat funció per funció, no en bloc. Els dos equips exposen i repliquen sobre mitjà de pagament; després sobre unitat de compte; després sobre depòsit de valor. Esta estructura és el que impedeix que la discussió derive a «pujarà» / «baixarà».
- 4. Veredictes del banc central (8 min).** La comissió dicta tres veredictes separats, un per funció, i els justifica. S'anoten a la pissarra.
- 5. El cas El Salvador (5 min).** Es repartix la fitxa. Un país el va declarar de curs legal el 2021 i va retirar eixa obligatorietat el 2025. Quina funció va fallar?
- 6. Tancament individual (4 min).** Cinc línies: són diners? Resposta obligatòriament matisada per funció.

Críteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Aplicació de les funcions	Usa les tres del manual i les aplica al cas, no en abstracte	35 %
Dades verificables	Aporta xifres comprovables, no expectatives	25 %
Rèplica	Respon a l'objecció de la funció que s'està debatent	20 %
Tancament matisat	Respon per funció i no amb un sí o un no global	20 %

Variants i extensions

- **Variante curta (30 min):** debate només dues funcions, mitjà de pagament i depòsit de valor, que són on el contrast és més clar.
- **Variante amb euro digital:** afegir un quart equip que defense l'euro digital del BCE i explique quin problema resol que el bitcoin no resol —i quin crea, quant a privacitat, que l'efectiu no creava.
- **Extensió amb els agregats monetaris (10 min).** Amb el veredictes a la pissarra, preguntar en quin agregat (M0, M1, M2, M3) encaixaria el bitcoin. La dificultat de respondre és en si mateixa part de la resposta.
- **Connexió amb el cas de Silicon Valley Bank** de la mateixa unitat: allí la confiança en un banc es va evaporar en 48 hores. Discutir què sosté la confiança en l'euro i què sosté la del bitcoin.